TİB
TÜM İKTİSATÇILAR BİRLİĞİ
AYLIK BÜLTENİ

No : 15
EYLÜL 1975

200 Kuruş

İÇİNDEKİLER

TİB adına sahibi :
AYDIN KÖYMEN

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
BİLÂL SADİ OĞUZ

Yönetim Yeri :
Tüm İktisatçılar Birliği

Karanfil Sok. 14/10
Kızılay/Ankara

Basıldığı yer :
Çark Matbaası, Ankara 1975

GREVLER VE SERMAYE ÇEVRELERİNİN TUTUMU

Son günlerde yoğunlaşan işçi sınıfı hareketleri sermaye çevreleri tarafından bilinçli bir şekilde kamuoyuna çarpıtılarak yansıtılmakta ve bu konuda sömürünün daha yoğun biçimde sürdürülebileceği bir ortamın yaratılmasına çalışılmaktadır. Sermaye çevrelerinin bu doğrultuda gelişen çabalarına, sarı sendikalar da kendi ölçülerinde katılmaktan çekinmemektedirler.

Sermaye kesimi, sarı sendikalarla birlikte hareket ederek temel yasal hakların kullanılmasını suçmuş gibi göstermeye çalışmakta ve işçilerin yasal hakların kullanılmasından öteye gitmeyen eylemlerinin zor gücüyle bastırılmasını talep etmektedirler. Bu son gelişmeler sermayenin, işçilerin temel haklarını kullanması konusunda bile ne denli tahammülsüz olduğunu bir kez daha kanıtlamakta ve bu konuda sarı sendikaların aldığı tavır sermaye sarı sendika işbirliğini artık inkar edilemez bir açıklıkta ortaya koymaktadır.

Bilindiği gibi 10 Temmuz 1974 tarihinde dış güvenlik gerekçesiyle başlatılan sıkıyönetim döneminde, işçi sınıfının ekonomik demokratik taleplerine karşılık grevlerin yasaklanması yoluna gidilmiş, diğer yandan da lokavt uygulamaları büyük bir hızla artmıştır. Sendikal hakların kısıtlanarak işçi sınıfı üzerindeki sömürünün yoğunlaşması için gerekli ortam sağlanmıştır. Bu dönem içinde yalnızca grevlerin yasaklanmasıyla yetinilmemiş, işçilerin sendika seçme özgürlüğü-

nü engellemek ve işten çıkarmak gibi olaylar giderek hız kazanmıştır. Aşağıdaki liste Eylül 1974 ve Haziran 1975 tarihleri arasında sıkıyönetim tarafından Ankara'da yasaklanan grevleri içermektedir.

		İşyeri
Ankara 9/9/74	Ges İş	Alke İnşaat Koll. Şti.
» 20/9/74	Oleyis Sendikası	Gaye Piknik
» 1/10/74	Türkiye Büro İş	Şekerbank (Maltepe, Anafartalar, Samanpazarı, Yenişehir Şb. leri)
» 3/12/74	Türkiye Gazeteciler Sendikası	T.C. Merkez Bankası
» 13/1/75	Tes İş Federasyonu	E.İ.E.İ.
» 17/1/75	Teysis İş	Emek İşletme İnşaat A.Ş. Emekli Sandığı ilave inşaatı
» 20/1/75	Sosyal İş	T.C.K. Satış Mağazası
» 28/1/75	Maden İş	Ankara Elektrik Sanayii Tic. A.Ş.
» 28/1/75	Petrol İş	T.P.A.O.
» 31/1/75	Maden İş	Kaya Döküm ve Makina San. Ltd. Şti.
» 31/1/75	Sosyal İş	T.C. Ziraat Bankası Gn. Md.'lüğü
» 4/2/75	Turizm İş	Anıt Otel
» 4/2/75	Oleyis	Hakiki Trakya İşkembe Salonu
» 13/2/75	Türkiye Ulaştırma İşçileri Sendikası	E.G.O. Otobüs İşletmesi
» 13/2/75	Oleyis Sendikası	Hankamp Restoran
» 17/2/75	Sosyal İş	S.S.K. Gn. Md.'lüğü (2 işyeri)
» 19/2/75	Oleyis Sendikası	Gar Gazinosu
» 19/2/75	Oleyis Sendikası	Ankara Bahçelievler Dedeman sineması
» 24/2/75	Tuis sendikası	Egemen İnşaat Ltd. Şti.
» 26/2/75	Hür Maden İş	Demsan Demir Çelik Metalurji Sanayii A.Ş.
» 5/3/75	Genel İş	Yeşiltepe Yapı Kooperatifi
» 17/3/75	Bağımsız Büyük Oleyis Sendikası	Ar Kebap İşyeri
» 21/3/75	Tek Gıda İş	Polatlı Öz Un Fabrikası
» 21/3/75	Genel İş	Mesa Sitesi
» 15/4/75	Tek Bank İş	Koluman Ltd. Şti.
» 21/4/75	Tek Gıda İş	Akmanlar Şarap Fabrikası Koll. Şti.
» 25/4/75	Genel İş	Ankara Belediye Başkanlığı
» 29/4/75	Sosyal İş Sendikası	Nobel İlâç Sanayii A.Ş.
» 5/5/75	İnsis Sendikası	S.S.K. Gn. Md. İnşaatı Müteahhidi Timsal Koll. Sti.

Ankara 12/5/75	Büyük Anadolu Maden İşçileri Sendikası	Kesikköprü Madencilik Ltd. Şti.
» 16/5/75	Tez Büro İş	Tarım Kredi Kooperatifi Yardım Birliği Vakıf Gn. Md.'lüğü
» 16/5/75	Tez Büro İş	Yardımsevenler Derneği Gn. Md.'lüğü
» 16/5/75	Tek Gıda İş	Şekerci Hacı Bekir Müessesesi
» 22/5/75	Deri İş Sendikası	Musa Karaman İşyeri
» 23/5/75	Sosyal İş	Türk Tarih Kurumu
» 13/6/75	Turizm İş	Emekli Sandığı Çay Ocağı
» 26/6/75	Maden İş	Layhe Bohler Dik Türbin Pompaları San. Tic. A.Ş.
» 30/6/75	Türkiye Basın Sanayii İşçileri Sendikası	Başbakanlık D.İ.T. Baş Matbaası

Görüldüğü gibi, söz konusu dönemde yalnızca Ankara'da 38 grev kararı uygulamaya konulmadan sıkıyönetim tarafından yasaklanmış ve böylece işçilerin yeni ekonomik-demokratik haklar elde etmeleri engellenmiştir. Bu liste, sıkıyönetim uygulamasının sermaye çevrelerinin çıkarlarına ne denli uygun düştüğünün en belirgin göstergelerinden sadece bir tanesidir. Son günlerde işçi sınıfının yasal eylemlerine karşı, sermaye kesiminin aldığı açık baskı ve şiddeti davet edici saldırgan tavır, işte bu gerçeklerin ışığında değerlendirilmelidir.

— TÜRKİYE'DE TÜTÜN ÜRETİMİ VE SORUNLARI —

Temmuz bültenimizde kırsal kesimin yapısal görünümü ana hatlarıyla verilmiş; ayrıntılı dökümün ise ileride yapılacak çalışmalarla sağlanacağı belirtilmişti. Nitekim Ağustos bülteninde küçük üreticiliğin yaygın olduğu fındık üretimi incelendi. Bu yazı ise yine küçük üreticiliğin belirgin olduğu tütün üretimini ele almaktadır.

Bir çoğumuzun içtiği sigaranın hammaddesi olan tütün, Türk ekonomisi içinde önemli yeri olan tarımsal ürünlerden biridir. 1969 yılında tütün üretimine ayrılan 314.833 hektarlık arazi, nadasa bırakılan topraklar hariç tüm ekilen toprakların % 1,98'ini kaplamaktadır. Aynı ekim alanından elde edilebilecek ürünün değeri bakımından diğer tarım ürünleriyle karşılaştırılırsa, tütünden daha yüksek bir gelir elde edilmektedir.

1969'da tütün tarımıyla uğraşan 345.491 ekicinin ortalama 5 kişilik bir aile ile üretimde bulunduğu düşünülürse, tütünde 1.750.000 kişinin çalıştığı sonucuna varabiliriz. Tütünün, işleme, bakım ve ihracat dallarında çalışan kişiler de gözönününde tutulursa bu sayının 2 milyonun üstüne çıktığı söylenebilir. Tütün gelirlerinin millî gelire katkısı % 1,25 dolayındadır. Tarım gelirlerinin ise % 4,52 sini oluşturmaktadır. 1971

Gelir Bütçesinde Tekel maddelerinden alınan istihsal verigsi vetekel safi geliri 2 milyar 172 milyon liraya ulaşmıştır ki, devlet gelirleri içindeki yeri % 6, vasıtalı vergiler içindeki yeri ise % 12 kadardır. Tekel gelirleri içinde tütün gelirlerinin payı, çay, kibrit, v.s. göre daha fazladır.

1965-69 yılları arasında ortalama tütün döviz gelirleri 98 milyon dolardır. Aynı devrenin gelen ihracat değeri ise ortalama 501 milyon dolar olduğuna göre, tütünün ihracattaki payı % 20 dolayındadır.

Türkiye yıllık 150.000 tonluk rekoltesiyle üretimde 6., yıllık ortalama 80.000 tonluk ihracatıyla A.B.D.'den sonra 2. gelmektedir. (DPT Yayınları)

TÜTÜN ÜRETİMİNİN YAPISI

Tütün üretimi son derece ince bir dikkat, bilgi ve beceri isteyen, üreticinin çok yoğun bir emek harcamasına yolaçan bir iştir. Tütün üretiminin gübreleme, tarla sürülmesi, tohum ekimi, zamanında fide yetiştirilmesi ve tarlaya dikilmesi, tarlada bakımı, ilâçlanması ve zararlılara karşı korunması, olgunluğun saptanması, kırım, kurutma, işleme ve ambalajlama gibi herbiri ayrı ayrı bilgi ve emeğe dayanan aşamaları vardır.

Türkiye'de tarımda pazar ilişkilerinin hızla yaygınlaştığı 1960-75 döneminde tütün ekimi yapılan alanlar, ekici aile sayısı, üretim miktarları, dekar ortalama verimi ekici başına ortalama ekim alanı ve üretim miktarı çizelge 1 de verilmiştir.

Çizelge : 1

Yıl	Ekim alanı (Hektar)	Üretim miktarı (ton)	Ekici Sayısı	Dekar Verimi (kg)	Ekici aile başına Ort. ekim alanı (dekar)	Ekici aile başına Ort. Üretim miktarı (kg)
1960	187.896	139.177	299.166	74	6,28	465
1961	149.925	101.407	239.721	72	5,88	423
1962	150.216	89.193	283.101	60	6,31	317
1963	235.645	132.183	394.440	56	5,97	337
1965	222.062	132.374	379.030	60	5,86	349
1968	273.716	163.638	389.912	59.5	7,02	418
1970	328.498	149.861	342.243	45	9,59	438
1971	335.627	173.861	357.164	51	9,56	496
1972	352.982	179.799	337.951	51	10,42	532
1973	322.840	149.120	305.240	46	10,57	488
Ortalama				57	7,65	436

Kaynak : DPT, Gümrük ve Tekel Bakanlığı yayınları.

Tablo'ya göre ekici aile başına düşen ortalama ekim alanı 7,65 dekar, ortalama dekar verimi ise 57 kg. olduğuna göre, aile başına ortalama üretim miktarı 436 kg olarak bulunur.

1972 yılında tütünde ortalama fiyat olarak kilo başına ortalama 13.50 TL. alındığında üretici ailenin eline gelir olarak 7182 TL. düşmektedir. Bu hesaplar çizelge 4'e dayanılarak yapılmıştır. Aynı çizelgeye göre yapılan hesaplar 1973 yılında uygulanan taban fiyat politikasıyla üreticilerin gelirlerinin bir ölçüde yükseldiğini göstermektedir.

Ne varki, bu sayılar ortalama sayılar olup, tütün üreticilerinin tümü için geçerli değildir. 1960

Çizelge : 2 — Belli başlı tütün bölgelerinde toprak dağılımı ve üretim yüzdesi

İLİN ADI	Ekici %'si 0 - 2	2 - 5	5 - 10	10 - 20	20 - 40	40 dan fazla (dekar)	Üretim %'si 0 - 2	2 - 5	5 - 10	10 - 20	20 - 40 (dekar)	40 dekardan fazla
ADANA	98	2	—	—	—	—	80	20				
ADIYAMAN	30	64	6	—	—	—	30	60	10			
AMASYA	27	53	18	2	—	—	11	50	36	3		
AYDIN	9	38	33	18	2	—	2	10	40	39	7	2
BALIKESİR	19	39	21	17	4	—	7	27	27	25	14	—
BİLECİK	65	34	1	—	—	—	54	43	3	—	—	—
BİTLİS	92	8	—	—	—	—	78	22	—	—	—	—
BOLU	46	40	10	4	—	—	19	49	22	9	1	—
BURDUR	40	33	24	3	—	—	15	20	49	16	—	—
BURSA	28	61	10	1	—	—	11	58	23	7	1	—
ÇANAKKALE	50	48	2	—	—	—	29	66	4	1		
DENİZLİ	50	30	16	3	1	—	25	35	29	9	2	
HATAY	32	66	2	—	—	—	15	77	8	—	—	
ISPARTA	63	37	—	—	—	—	54	46	—	—	—	—
İZMİR	8	36	32	18	5	1	2	17	31	30	18	2
KOCAELİ	35	57	8	—	—	—	18	66	16	—	—	—
MALATYA	96	3	1	—	—	—	87	6	7	—	—	—
MANİSA	12	30	35	18	4	1	2	13	31	33	13	8
MARDİN	100	—	—	—	—	—	100	—	—	—	—	—
MUĞLA	8	29	38	18	5	2	2	12	33	38	16	9
SAKARYA	43	50	7	—	—	—	19	62	19	—	—	—
SAMSUN	25	35	30	9	1	—	7	25	42	22	4	—
SİİRT	91	9	—	—	—	—	47	53	—	—	—	—
SİNOP	61	33	5	1	—	—	36	48	14	2	—	—
TOKAT	34	43	15	10	—	—	10	31	19	40	—	—
TRABZON	75	18	5	2	—	—	72	19	8	1	—	—

-1963 yıllarında Tarım Bakanlığınca yapılan bir araştırmaya göre, tütün üretilen belli başlı bölgelerde üretimde bulunan ekicilerin toprak dağılımı çizelge 2'de verilmiştir. Çizelgeye göre 2 dekar veya daha az toprağa sahip olan tütün üreticilerinin oranı Mardin'de % 100'ken bu sayı Adana' de % 98, Malatya'da % 96, Bitlis' illerinde ise bu oran düşmektedir. te % 92 ve Siirt'te % 91'dir. Batı Örneğin İzmir ve Muğla'da % 8, Aydın'da % 9, Manisa'da % 12 dir. Çizelgeden görüldüğü gibi 5 dekardan az toprağı olan ekiciler toplam ekicilerin büyük bir bölümünü oluşturmaktadırlar. Başka bir deyişle, tütün üretiminde genel olarak küçük üreticilik hakim durumdadır.

Aslında tablo 1'de görülen ve ekici aile başına düşen ekim alanının (7,65 dekar) bir ortalama olduğu gözden kaçırılmamalı ve bu nedenle ihtiyatla değerlendirilmelidir.

Bu nedenle, 1972 yılında Çizelge 1'de görülen ve ekici aile başına düşen ortalama ekim alanı olarak bulunan 7,65 dekarın çok yüksek olduğu ve gerçeği yansıtmadığı söylenebilir. Örneğin 1972 yılında iki dekar toprağı olan bir ekici aile varsaydığımız da bu aile dekar başına ortalama 57 kg. olmak üzere, 114 kg. tütün üretmiş, bu tütün'ün satışından ise 1539 TL. elde etmiştir. 1539 TL. ailenin gayri safi geliri olup, üretim masraflarını da içermektedir.

Tablonun incelenmesinden ortaya çıkan başka bir gerçek, toprağı az olan ve üreticilerin büyük bir çoğunluğunu oluşturan kesimin, üretimdeki payının düşüklüğüdür. Örneğin, Aydın'da 5 dekardan az topraklı üreticiler toplam üreticilerin % 47'sini oluşturmalarına karşın, üretimdeki payları yalnızca % 12 dir, bu sayı İzmir için % 19, Manisa için % 15 dir. Bu da, yoksul üreticilerin daha geri üretim yöntemleri uygulamalarından ve tarım girdileri (gübre, ilâç v.s.) kullanamamalarındandır.

ÜRETİM BÖLGELERİ

A) Ege Bölgesi : Çanakkale, Afyon, Antalya illeri ile Ege denizi kıyılarının sınırladığı bölgelerdir. Başlıca tütün üreten yerler, Akhisar, Gavurköy, Ödemiş, Tire, Bayındır, Ovakent, Kiraz, Muğla, Manisa, İzmir ve Aydın yöreleridir. Bölgenin 1960-1970 döneminde ortalama üretimi 100.000 ton olup, bu miktar genel tütün üretiminin % 65'idir.

B) Karadeniz Bölgesi : Türk tütünleri içinde en kaliteli ve uluslararası isim yapmış tütünler burada üretilir. 1950-70 dönemi ortalaması 27.640 ton olup genel üretimin % 18 dir. Genel olarak Sinop'tan Hopa'ya kadar sahil boyunca, Alaçam, Gerze, Bafra, Samsun, Trabzon ve Akçaabat ile, iç bölgelerde Artvin veGümüşhacıköy Karadeniz tütün bölgesi içinde sayılabilir.

C) Marmara Bölgesi : Bu bölgenin 1960-70 dönemi ortalaması 15.840 ton olarak toplam Türkiye üretiminin % 10'unu oluşturmaktadır. Bu bölgenin tütünleri Düzce, İzmit ve Bursa ile Hendek, Trakya ve Balıkesir olmak üzere iki yörede toplanır.

D) Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi : 1960-70 dönemi için ortalama üretim 9539 tondur ve toplam üretimin % 6'sını kapsar. Malatya, Adana, Hatay çevreleriyle Bitlis, Muş, Silvan ve Şemdinli bu bölgeye girer.

Görüldüğü gibi, tütün üretim bölgeleri içinde en önemli pay Ege bölgesinindir. Bu bölgede 10

dekardan fazla toprağı olan üreticilerin oranı Aydın da % 20, İzmir de % 23, Manisa da % 23, Muğla da % 25 dir. (Çizelge 2) Bu sahalarda en az 10 dekar toprağa sahip olan üreticinin aile üretimi yapamayacağı gözönüne alınırsa bu bölgede tarımsal işgücü kullanımından ve tarımda kapitalistleşmeden rahatlıkla sözedilebilir.

Türkiye de kapitalizmin gelişmesine paralel olarak tarımda da kapitalizmin gelişmesi ile, ellerine geçen gelir geçimlerine yetmeyen birçok küçük üretici, elindeki toprağını yitirmiş ve toprak, tarım kapitalistlerinin elinde yoğunlaşmıştır. Bugün tütün üretiminde bulunan küçük üreticilerin bir bölümü özellikle Ege bölgesinde ve Çukurova'da tütün'ün yanısıra pamuk gibi daha başka tarım ürünlerini üreten çiftliklere sahip, tarım kapitalistlerinin yanında çalışmak zorunda kalmaktadır.

PAZAR İLİŞKİLERİ

İÇ PAZARLAMA :

Tütün üretimi Gümrük ve Tekel Bakanlığının iznine bağlıdır. Tütün satışları ise her yıl hükümetçe belirlenen ekici tütün piyasalarında serbest olarak yapılmaktadır. Ekici tütün piyasalarındaki alımlar, Tekel idaresi, yerli tüccarlar ve yabancı şirketlerce yapılmaktadır. Tekel idaresi, iç tüketimi karşılamanın yanı sıra ihracatta da bulunmaktadır. Tüccarların ve yabancı şirketlerin alımları ise tümüyle bağlantılı oldukları dış alıcıların taleplerine göre yönlendirilmektedir.

Tüccarlar 3 ana grupta ele alınabilir. (1) Birinci grupta kendi hesaplarına tütün satın alıp bunu işleyip ihraç eden büyük tüccarlar bulunmaktadır. İkinci grupta ise üreticiden aldıkları tütünü büyük tüccarlara satan ufak aracı tüccarlar vardır. Üçüncü gruptaki tüccarlarda yabancı şirketlerin hesabına hareket eder, ve aldıkları tütünü bu şirketlerden gelen talimat üzerine işleyip bu şirketlere ihraç ederler. Bu gruptaki şirketler uluslararası tekelci sermayenin uzantısı olup bu şirketlerce finanse edilirler. Önemli bir diğer tütün alıcısı grup ise A.B.D. ve Avrupa da sigara fabrikası olan büyük tekellerin satın alma şubeleri ile yabancıların Türkiye de tütün ticareti yapmak üzere kurdukları şirketlerdir ki, bu sonuncular Türk ihracatçıları gibi mallarını buldukları alıcıya satarlar.

1960-75 döneminde tekel ile yerli ve yabancı tüm tüccarların satın aldıkları tütün miktarı ile ödedikleri para çizelge 3'de verilmiştir. (1) Yapı ve Kredi Bankası A.Ş. Piyasa Etüdleri No: 1.

Çizelge : 3

Ürün yılı	**Tekel**		**Tüccar**	
	Kilo	**Lira**	**Kilo**	**Lira**
1960	43.874.060	181.796.469	77.863.492	390.532.826
1961	20.551.796	152.719.071	77.882.408	628.215.627
1962	47.298.923	555.679.505	39.120.408	450.748.863
1963	54.886.623	498.541.371	70.335.945	614.891.893
1964	93.666.172	755.654.809	90.194.516	611.589.016
1965	70.016.193	627.545.613	56.935.194	478.754.092
1966	79.648.265	654.649.253	77.764.873	617.023.085
1967	110.338.798	891.720.296	70.132.433	490.644.660
1968	98.443.878	841.413.932	55.648.361	410.627.541
1969	96.150.105	852.173.619	45.987.855	334.608.556

1970	84.718.528	961.191.154	61.090.779	634.737.326
1971	110.206.147	1.287.229.485	60.487.225	628.420.123
1972	83.399.951	1.101.977.729	89.184.662	1.226.882.701
1973	95.578.600	2.212.492.306	49.582.579	1.124.547.566
1974	60.085.688	1.795.394.342	72.502.249	2.193.285.549

Kaynak : DPT yayınları Gümrük ve Tekel Bakanlığı Aşivi.

Çizelgedende görülebileceği gibi bazı yıllarda tüccar alımları, tekel alımlarını aşmaktadır.

Her yıl ekici tütün piyasalarının açılış tarihi, piyasaların açıldığı bölgenin iklim şartları, alıcıların ellerindeki stokların piyasayı zorlayacak duıumda olmaması, alıcıların finansman kaynaklarının sağlanmış olması ve ürünün olgunlaşması göz önünde tutularak hükümetçe saptanır. Tütün fiyatları ise, her yıl baş fiyat adı altında yine hükümetçe saptanmaktadır. Siyasi iktidarların sermaye sınıfının tercihlerini yansıtan kurumlar oldukları düşünülürse, tütün fiyatlarının da kimlerin çıkarlarına göre belirlendiği anlaşılabilir.

Kural olarak tütün satışları ekici tütün piyasalarında Gümrük ve Tekel Bakanlığına bağlı olarak çalışan ekspertizlerin denetiminde yapılmaktadır. Bölge için verilen baş fiyat, o bölgede yetişen en iyi kaliteli tütüne evrilen fiyattır. Ekspertizler ürünün kalitesini inceleyerek alıcıların da istiklerini göz önünde bulundurarak fiyat tesbit ederler.

Fakat uyuglamada ekspertizlerin tesbit ettikleri fiyatlar geçerli olmamakta, alımlar daha düşük fiyatlarla yapılmaktadır. Ekici tütün piyasalarının açılış tarihlerinin belirlenmesinde de görüldüğü gibi fiyatlar üreticinin durumundan çok alıcıların, bir ölçüde dışarıdan finanse edilen tüccarların durumları gözönünde tutularak saptanmaktadır.

1960-74 Döneminde Tekel ve tüccar ortalama alım fiyatlarıyla bölgelere göre baş fiyatlar çizelge 4'de verilmiştir.

Çizelge 4 : Ekici tütün piyasalarındaki Tekel, tüccar baş fiyatları. Çizelgedende görüldüğü gibi, tüccar alım fiyatları, çoğunlukla tekel fiyatlarının altında kalmakta ve tütününü tüccara satmak zorunda olan üreticiler bundan büyük zarar görmektedirler. Diğer yandan baş fiyatlar 1963-1969 döneminde Ege Bölgesinde yalnızca elli kuruş artmış, Marmara Bölgesinde sabit kalmış, Karadeniz Bölgesinde ise düşmüştür. Bu durumda, artan enflasyon göz önünde tutulursa, üreticinin eline geçen para sabit bile kalmamış, giderek azalmıştır.

Çizelge : 4

Ürün yılı	Tekel fiyatı (krş)	Tüccar fiyatı (krş)	Baş Fiyatlar(krş) Ege	Marmara	Karadeniz
1960	414	503	620	880	1950
1961	743	807	820	1200	2100
1962	1175	1152	1400	1800	2100
1963	909	874	1325	1800	2100
1964	807	677	1325	1800	2100
1965	896	841	1325	1900	2100
1966	822	793	1350	1650	1800
1967	808	700	1325	1600	1800
1968	855	738	1325	1600	1800

1969	886	738	1350	1800	2000
1970	1134	1044			
1971	1167	1039			
1972	1321	1375			
1973	2315	2268			
*1974	2988	3025			

Kaynak : Tütün ve Tütün Mamulleri. 1969 Sonrası Sayılan Gümrük ve Tekel Bakanlığı arşivi.

DIŞ TİCARET

Uluslararası pazarda satış imkânı olan tütünleri, üç cins olarak toplamak mümkündür.

A) Şark tipi tütünler (Türkiye, Yunanistan, Bulgaristan, Yugoslavya) % 30

B) Amerikan tütünleri (Amerika, Kanada, Rodezya) % 50

C) Diğer cins tütünler. % 20

1950 yılından buyana, Amerika ve Avrupa'da filtreli sigara üretiminin hızla gelişmesi, nikotini diğerlerine göre daha az olan Şark tütünlerine rağbeti azaltmaya başlamış ve bu gelişim tütün üreten ülkeleri yabancı tekeller karşısında daha da zor durumda bırakmıştır.

Ayrıca Şark tipi tütün üreten ülkelerin, bu tütünlere olan talebin üstünde üretimde bulunmaları, kendi aralarında zararlı bir rekabetin doğmasına ve ellerinde eritilemeyen stoklar birikmesine yol açmıştır. Çizelge 5'de başlıca ihracatcı ülkelerin tütün ihracatı görülmektedir.

Çizelge : 5

(Miktar : ton)

	1950-54	1955-59	1960-64	1965	1966	1967	1968	1969
ABD	214.843	226.707	225.525	212.319	250.007	259.260	271.616	261.818
Türkiye	60.316	66.415	66.881	85.386	78.220	77.771	81.196	79.170
Yunanistan	39.951	57.944	61.530	72.932	73.217	80.759	70.207	70.993
Bulgaristan	—	—	—	92.300	99.315	72.000	67.567	59.438

Kaynak : D.P.T yayınları

Çizelgede görülenler dışında Rusya, Rodezya, İtalya da az miktarda ihracat yapmaktadır. Çizelge de Şark tipi tütün ihraç eden Türkiye, Yunanistan, Bulgaristan'ın da ihracat karşılaştırılması görülmektedir. Bunlardan Bulgaristan ihracatının büyük kısmını sosyalist bloka yapmaktadır.

A.B.D'nin Şark tipi tütün ithalatında Türkiye başta gelmekte, onu ikinci sırada Yunanistan izlemektedir. Batı Almanya'nın ithalatında ise bu sıra, Yunanistan ve Türkiye olarak görülüyor.

Japonya ve Hollanda da Türkiye, Yunanistan ve Bulgaristan'dan tütün almaktadırlar.

Fransa ve İtalya ise, Yunanistan ve Bulgaristan'dan özel anlaşmalarla tütün ithal etmektedirler.

Şark tipi tütün ihraç eden ülkelerden Türkiye ve Yunanistan'ın üretimi iç tüketim ve ihracat kapasitesinin üstüne çıkmak-

* 1974 Yılı ürününün alımları sürmektedir. Burada Mayıs ayına kadar yapılan toplam alım gözönüne alınarak, çizelge 3'den yaralanarak fiyat hesaplanmıştır.

ta, bu yüzden ellerinde stok kalmaktadır. Türkiye 1972-73 devresine 220.000 ton, Yunanistan ise 1971-72 devresine 41.568 ton tütün stokuyla girmişlerdir.

Son 10 yıl (1963-1974) ortalamasına göre, Türk tütünlerinin % 52,4'ü Dolar sahasına, % 18,5'i anlaşmalı ülkelere, % 18,4'ü AET' ye, geriye kalanı da anlaşmalı ülkelere ihraç edilmiştir.(1)

Çizelge 6'da 1967-73 arasındaki yıllarda sözü edilen sahalara ortalama ihracat fiyatları verilmiştir. **Çizelge : 6**

Yıl	**Ortalama fiyat (krş)**	**Dolar sahası (krş)**	**AET (krş)**	**İkili anlaşmalı ülkeler (krş)**
1967	1137	1194	1020	1222
1968	1126	1231	1039	1337
1969	1018	1146	992	1980
1970	1132	1231	1033	1196
1971	1576	1790	1537	1689
1972	1653	1904	1624	1733
1973	2404	2699	2441	2554

Kaynak : Gümrük ve Tekel Bakanlığı arşivi

Çizelgede, özellikle AET'ye düşük fiyatlarla ihracatta bulunduğumuz kolayca görülüyor.

1963-1972 Devresinde Türkiye' den ihraç edilen tütünün miktar değeri :

Yıllar	**Toplam (ton)**	**(Tekel, Tüccar) Tekel (ton)**	**Tutarı (TL)**	**V. Fiyat (krş)**
1963	31.418	500	498.362.000	1586
1964	64.802	10.606	879.903.000	1357
1965	84.375	14.597	952.531.000	1128
1966	78.263	20.216	951.617.000	1215
1967	77.083	16.256	913.342.000	1137
1968	81.196	20.674	914.674.000	1126
1969	79.170	15.141	872.453.400	1018
1970	80.017	bulunamadı	935.095.800	1132
1971	127.706	»	1.737.995.768	1576
1972	101.734	»	1.659.633.004	1653

Kaynak : İzmir Ticaret Odası Yayını, 1973, DPT Yayınları

Yukarıda çizelgede görülen ihracat artışı yeterli olmayıp, daha önce sözünü ettiğimiz stok birikimini önleyememektedir. Yine çizelgeden Tekel ihracatının, tüccar ihracatından çok az olduğu göz önünde tutulursa, o dönemdeki politikaların daha çok tüccarın elindeki stoku tüketmek amacını güttüğünü söyleyebiliriz. Bütün bunları aşağıdaki küçük çizelgeden de doğrulamak mümkündür. Çizelge mevcut tesislerimizdeki tütün mamullerinin üretimi için 1966-70 döneminde kullanılan yaprak tütün miktarını vermektedir. Bununla aynı dönemde Tekelin aldığı ve ihraç ettiği yaprak tütün miktarlarını bir araya getirirsek; Tekelin elinde yüklü stoklar kaldığı göze çarpmaktadır.

Yıllar	Tekel alım (ton)	Tekelin iç tüketimi (ton)	Tekel ihracatı (ton)	Kalan Tekel stoku (ton)
1966	79.648	37.626	20.216	21.806
1967	110.339	35.067	16.256	59.016
1968	98.444	36.959	20.674	40.811
1969	96.150	39.337	15.141	41.612
1970	84.719	40.882	bulunamadı	

Kaynak : D.P.T. Yayınları

Tekelin elinde kalan stoklar, zamanla fire verip değerinden kaybeder. Bunlar da hazineye Tekel zararı olarak yüklenmektedir.

FİNANSMAN KAYNAKLARI

Tütün üreticilerine, Gümrük ve Tekel Bakanlığı, Tarım Bakanlığı ve Ziraat Bankası tarafından bazı yardımlar yapılmaktadır; ancak bunlar özellikle küçük üreticinin yüzünü güldürmekten uzaktır. Daha önce toprak dağılımını incelerken de açıklamaya çalıştığımız gibi, gübresiz, ilâçsız veya bütün girdileri zamanında ve yeterince kullanamayan üretici verimsiz sonuç almaktadır. (Çizelge 2)

Türk tütüncülüğünün kalkınması yolunda büyük faydalar vaadeden Tarım Satış Kooperatiflerinin kurulması sabırsızlıkla beklenmekte ise de; genel de kapitalist sistem içinde kooperatiflerin üreticilerin sömürülmesini önlemekten ziyade, büyük üreticilerin üretim üzerinde etkinliklerini arttırmaktan öteye gitmediğini, söylemek kehanet olmayacaktır. Kural olarak, üreticilerin kredi, üretim ve pazarlama sorunlarına çözüm getirmek amacıyla kurulan kooperatifler; vaktinde ve yeterli kredi dağıtmamakta veya eşitsiz dağıtmaktadırlar. Bunlara tarım girdilerinin sağlanamayışı, üreticilerin bunları —bulursa— karaborsadan almak zorunda bırakılması, düzenli ve vaktinde alım yapılmaması da eklenebilir. Bu yolda, tarımsal üretimin başından, sonunda pazarlamaya dek güç sorunlarla karşılaşan üretici, ürettiklerini değerinin altında fiyatlarla tüccarlara satmak zorunda kalmaktadırlar.

Küçük üretici için durum böyleyken, onlardan esirgenen finansman kaynakları nerelere aktarılıyor?

Taban fiyatları düşük tutularak, tütün üretimiyle uğraşan küçük üreticiler ağır bir şekilde sömürülürlerken, kredi mekanizması yoluyla büyük çapta ayrıcalıklar elde eden tüccarlar tütün ticaretinden tatlı kârlar sağlamaktadırlar. Yine taban fiyatlarının düşük tutulması sonucunda üretici geçimini sağlayamazken, tekel idaresinin yüksek sigara fiyatları yoluyla elde ettiği fonlar ya çeşitli yollardan sermaye sınıfına aktarılmakta ya da sonuçta yine sermayenin çıkarlarına hizmet eden devlet aygıtının giderleri için kullanılmaktadır. Ayrıca, tütün tüccarlarının finansman kaynaklarını araştırırsak tütün ticaretinde kullanılan öz sermayenin 250 milyon lira kadar olduğunu, kalan 750 milyon liranın ise bankalardan ve dış kaynaklardan sağlandığını görürüz.

Bundan başka Avrupa'da ve ABD'de sigara fabrikaları bulunan bazı tekeller Türkiye şubeleri yoluyla, ekici piyasalarından aldıkları tütünü işleyip; kendilerine tanınan vergi muafiyetindende yararlanarak tütünü değerinin altında fiyatlar üzerinden ihraç etmektedirler. Bu yolla, değerinin

altında fiyatlarla yapılan ihracat döviz kaybınada yol açmaktadır.

Dış kaynaklar arasında ikincisi, dışardaki tekel durumundaki alıcıların, yerli tüccarı finansmanıdır. Dışarıdan getirilen dövizler bozdurulduktan sonra, bunların Türk parası olarak karşılığı tutarında ihracat yapılır. Kredinin gelişinden, ihracatın yapıldığı tarihe kadar geçen sürede % 7 faiz tahakkuk ettirilmekte ve kayda geçen faiz miktarı oranında da fazla ihracat yapılmaktadır. Böylece ihracat fiyatı da kendiliğinden düşmektedir. Ayrıca daha ürün tarladayken, ihraç fiyatları belirlendiği için, alıcı tekellerle anlaşma halinde olan yerli tüccarlar tatlı kârlar elde ederken, Türkiye döviz kaybına uğramaktadır.

Bir yandan dış pazardaki fiyatları alıcı tekeller belirlerken, diğer yandan ürettiğini bu tekellere bağımlı tüccarlara değerinin altında fiyatlarla satan küçük üreticilerin, sömürülmeleri iki yönlü olmaktadır. Üretimde kullandıkları tarım girdilerini ve günlük ihtiyaçlarını tekel fiyatlarıyla satın aldıklarından, tüm emekçi sınıf ve tabakalar gibi, egemen ittifakla uzlaşmaz çelişkileri vardır.

Emperyalizmin günümüzde ki, sömürü biçimi içinde geri bıraktırılmış ülkeleri birer hammade veya yarı mamul madde kaynağı olarak kullandığını, tütün üretiminde de bütün açıklığıyla görmekteyiz.

İŞSİZLİK

Günümüzde işsizlik sermaye çevrelerinin gizliyemiyeceği boyutlara ulaşmıştır. Bu konuda hergün yeni açıklamalar getiren sermaye çevreleri geniş halk kitlelerinden gerçekleri gizlemeye çalışıyorlar. Yayın, gazeteler, televizyon, radyo gibi hertürlü imkândan faydalanarak kitlelerin işsizliğin gerçek nedenlerini öğrenmelerini engelliyorlar. Bu konuda burjuva iktisatçıları iktidara ve sermayeye yol göstermeye çalışıyor. Bu fikirler, işsizliğe neden olduğu için sistemin kendisini suçlamak yerine, işsiz kalan geniş kitleleri suçlamaktadır. Böylece her türlü araçtan yararlanarak geniş halk kitlelerinin şartlandırılmasına ve tutucu fikirler edinmesine çalışıyorlar. Bütün bu açıklamalar işçilerin, emekçilerin kendi aralarında rekabete girmelerini, örgütlü bir şekilde mücadele etmemelerini amaçlıyor. Oysa, işsizlik tüm işçi sınıfının ve emekçi kitlelerin aleyhinedir. Ve işsizliğe karşı sonuna kadar savaşmak egemen güçlerin gizlemeye çalıştıkları gerçekleri ortaya çıkarmak gerekmektedir. Bu yazıda burjuva iktisatçılarının getirdikleri çözümlemelerin yanlışlığını sergileyecek değiliz. Ancak emperyalist-kapitalist sistemin içinde bulunduğu durum bunların açıklamalarının ne kadar doğru! olduğunu göstermektedir. Amacımız işsizliğin kapitalizmin işleyişinin doğal bir sonucu olduğunu somut olarak ortaya koymak ve bu sorunla sonuna kadar mücadele etmenin gerektiğini vurgulamaktır.

Kapitalizm şartlarında işsizliğin ortaya çıkması doğaldır. Kapilalistin daha fazla sömürme ve daha fazla kâr elde etme dürtüsüyle hareket etmesi işsizliğin temel nedenidir. Tarihsel gelişim içersinde kapitalizmin rekabetçi

aşamasında bir yandan sanayide ve tarımda teknolojik gelişim öte yandan mülksüzleşme sürecinin hızlanması işsizliğin ortaya çıkmasına neden olmaktaydı. Çünkü yeni teknik gelişmeler beraberinde sermaye yoğun teknolojiyi getiriyordu. Bu ise birçok işçinin işsiz kalmasına neden oluyordu.

Tekelci kapitalizm aşamasına geçiş ile işsizlik sorunu yeni boyutlar kazanmıştır. Günümüzde emperyalist-kapitalist sistemin içinde bulunduğu buhran bunu somutlaştırmaktadır. Enflasyonun yanı sıra durgunluğun ve gerilemenin yol açtığı işsizlik sistemin içinde bulunduğu genel bunalımı daha da derinleştirmektedir. Burjuva iktisatçılarının soruna sistemin kendi işleyişi içinde gerçek bir çözüm bulamamaları sorunun esas nedeninin sistemin kendisinin olduğunu kanıtlamaktadır. Tekelci kapitalizmin üretici güçlere engel teşkil etmesi, bu sistemin içinde sorunlara artık bir çözüm bulunamayacağı ve artık sistemin kendi çöküşünün somut şartlarını içinde taşıdığını açıkça göstermektedir.

Sistemin işleyişinin ortaya çıkarttığı işsizlik olgusu yüzeysel tedbirlerle ortadan kaldırılamaz. Bugün tekelci sermaye işçi sınıfını sömürerek elde ettiği artıkdeğer yanında tekel kârlarını yükseltebilmek için üretimi kısmakta ve düşük kapasite ile çalışmaktadır. Böylece bir yandan tekel kârını arttırırken öte yandan da işsizliğin daha da artmasına neden olmaktadırlar. Bundan başka tekelci sermayenin yatırım alanlarının daralmış olması ve yeni kârlı yatırım alanları olmaması tekelci sermayenin içinde bulunduğu genel bunalımı içinden çıkılmaz hale getirmektedir.

1975 yılında ABD, İngiltere, Fransa, Almanya, İtalya gibi emperyalist ülkelerde sınai üretimde önemli düşmeler olmuştur. ABD'de 1975'in ilk aylarında işsizlik oranı % 8,7'ye ulaşmış, Almanya, Fransa gibi ülkelerde bu oran % 3-4 olmuştur. Bu oranlar milyonlarca emekçinin sefalete itilmesi anlamına gelmektedir.

İşsizliğin önemli boyutlara ulaşması kapitalistlerin ücretler, çalışma şartları, işçiler, üretim ve ekonominin tümü üzerinde yukardan aşşağıya bir baskı kurmasını sağlar. İşsizliğe karşı getirdikleri yüzeyler tedbirler örneğin ücret-fiyat kontrolu ücretlerin aleyhine, fiyat artışlarının lehine çalışır. Yani emekçi kitlelerin satın alma güçleri azalırken, yaşam şartları daha da kötüleşmektedir. Öte yandan toplu işten çıkarma yoluyla maliyetler düşürülerek, kâr oranlarında bir düşmenin önlenmesi için üretimin daha da kısılması yoluna gidilmektedir.

Emperyalist-kapitalist sistem içinde yer alan Türkiye'de de ekonominin genel durumu geri bıraktırılmış ve emperyalizme bağımlı bir ülke olarak içinde bulunduğu sistemin çıkmazını yansıtmaktadır. Son yıllarda işsizlik çok hızlı artışlar göstermiştir. 1972'de açık işsizlerin sayısı 1.600 bin iken bugün bu sayı daha da artmıştır. Resmî rakamlara göre açık işsizlik 2 milyona yaklaşmaktadır. Bu rakamların gerçekleri olduğu gibi yansıttığıda tartışma götürür. Çalışanların ancak % 30'unun sigortalı ve sendikalı olması gerçek işsiz sayısının bulunmasını olanaksız hale getirmektedir. Tarımda, hizmetlerde ve kamu kesiminde ise gizli işsizlik önemli boyutlara ulaşmıştır. Tarımda en yoğun çalışma aylarında bile gizli işsizlik 1 milyonun altına düşmemekte, bu rakam kış aylarında tarımda çalışanların % 75'ine ulaşarak 7,5

milyon olmaktadır. Tarımda mülksüzleşmenin hızlanmasının yanı sıra şehirlerde esnaf ve zanaatkârların üretim araçlarını kaybetmeleri işsizler ordusunun artmasına neden olmaktadır. Egemen çevrelerin sorunlarına geçicide olsa bir süre çözüm getiren işgücü ihracı olanağının ortadan kalkmasıyla işsizlik sorunu daha da büyümektedir. Yurt dışında çalışan 1 milyona yakın işçinin gittikleri ülkelerdeki buhran nedeniyle geri dönmeye başlaması işsizler ordusunu daha da genişletmektedir.

Sanayi'nin çarpık gelişimi ile birlikte tekelci nitelikte bulunması, işsizlik oranını daha da arttırmaktadır. Örneğin sanayide tekellerin hakimiyeti, düşük kapasite kullanımı ve değerlerinden yüksek fiyatlarla malların piyasaya sürülmesini beraberinde getirmektedir. Böylece sanayinin tekelci niteliği sömürünün yanısıra, geniş halk kitlelerinin işsizliğe ve sefalete itilmesine neden olmaktadır.

Hakim sınıflar, işsizliğin artmasının kendi çıkarlarına olduğundan bu konuda göstermelik tedbirlerden öte hiç birşey yapmamaktadırlar. Getirdikleri tek çözüm ekonomik demokratik mücadeleri sonunda belirli haklar elde etmiş olan işçileri toplu halde işten, çıkartmak olmaktadır. Böylece işsizler ordusundan çok daha düşük ücretle ve kötü çalışma koşullarında işçileri istihdam ederek sömürülerini yoğunlaştırmaktadırlar.

Sonuç olarak işsizliğe, pahalılığa neden olan sisteme karşı tüm emekçilerin mücadele etmesi gerekmektedir. İşçiyi işçiye düşüren, emekçiyi emekçiye düşman eden onları kendi aralarında rekabete iten işsizliğin nedenleri üzerine gitmek zorunludur. İşsizliğin kimlerin çıkarına olduğu somut olarak ortaya konulmalıdır. Bütün bunların yerine getirilebilmesi ve egemen güçlerin ekonomik ve politik baskılarına karşı mücadele edebilmek için gerçek işçi sendikalarında örgütlenmek gerekmektedir.

1. **Ortak Pazar Boyunduruğu : Aydın KÖYMEN**
   Tükendi, 2. baskısı hazırlanıyor
2. **Kapitalist Para Sisteminin Çöküşü; Mustafa Danışman**
   Tükendi,
3. **Emperyalizm ve Türkiye'de Madencilik Alanında Yabancı Sermaye; Yıldırım Koç**
   Tükendi, 2. baskısı çıkıyor.
4. **Emperyalizmin Petrol Politikası ve Türkiye; Mehmet Tanju Akad**
   Tükendi, 2. baskısı çıkıyor.
5. **Türkiye'de İşçi Ücretleri ve Enflasyon; T.İ.B., D.İ.S.K. (Maden-İş, Kimya-İş, Turzim-İş, As-İş), Çağdaş Metal-İş, T. Banka ve Büro--İş Ortak Çalışması.**
   Tükendi.

6-8. **Çokuluslu Tekeller ve Uluslararası Tekelci Sermaye; Yıldırım Koç**
   Tekelci Sermaye İle İçiçe, T.İ.B. Araştırması

7. **Çokuluslu Tekeller ve İlâç Sömürüsü; Aydın Köymen, Tükendi.**
9. **Emperyalist Sömürü Mekanizması; T.İ.B. Araştırması. Tükendi.**
10. **Kapitalizmde Kârın Kaynağı Üzerine; T.İ.B. Araştırması**
11. **İlç Dosyası, Ankara Tabipler Odası, TMMOB, T.İ.B.**

1975 yılının, Birleşmiş Milletler taarfından «Kadın Yılı» olarak ilan edilmesiyle güncellik kazanan kadın sorunu, kökü geçmişe, binlerce yıl geriye varan bir sorundur. Üretim araçlarının, toplumun tüm üyelerinin ortak mülkiyetinde bulunduğu ilkel komünal toplumda, sınıflar yoktur. Bir cinsin diğer cins tarafından baskı altında tutulması yani kadınlar üzerinde, erkeklerin egemenliği de yoktur. Özel mülkiyetin çıkışıyla çözülüp yok olan ilkel komünal toplumun yerini köleci toplum almıştır. Köleci toplum, köle sahiplerinin üretim araçları üzerindeki özel mülkiyetine ve köleler üzerindeki sömürüsüne dayanmaktadır. İlkel komünal toplum yaşayışında özgür olan kadınların, erkekler tarafından baskı altına alınması ve aralarında bir çelişki doğması, köleci toplum ve sınıfların doğuşuyla aynı zamana rastlamaktadır. Bu baskı, feodal ve kapitalist toplumlarda da varlığını sürdürmüştür.

Üretim faaliyetine en etkin şekilde katılan emekçi kitlelerin kadınları, bunun yanısıra analık, çocuk bakımı, ev işlerini de yüklenmişler, üretime faal olarak katılmayan kadınlarsa, evlerin dört duvarı arasında kilitlenip kalmışlardır. Altyapıdan kaynaklanan üstyapı kurumları; ahlak, din, aile vb. erkeğin kadın üzerindeki egemenliğini kanıtlayan kurumlar olmuşlardır. **Ancak kadın sorununu, toplumda sömürülen sınıfların sorunundan ayırmak son derece yanlış olacaktır. Sömürü, baskı ve zulmün var olduğu bir toplumda, esas çelişki üretim araçlarına sahip olup çalışmayan azınlık ile, üretim araçlarından yoksun, çalışarak yaşayan çoğunluk arasındadır. Kadın -erkek tüm ezilen kitlelerin birlikte mücadelesinin hedefi, yürürlükteki toplumsal düzendir. Mücadeleyi kadınlar ve erkekler arasında gibi göstermek, egemen sınıfların bu yolla gerçek çelişkiyi gözlerden kaçırmasına yardımcı olmaktadır.**

Tarih boyunca süregelen ve günümüzde de kadın erkek arasında varolan çelişki, toplumsal gelişimin farklı evrelerine özgü olarak gelişen üst yapı kurumlarının, bir sınıfın diğerleri üzerindeki egemenliğini haklı kılarken, erkeklerin kadınlar üzerindeki egemenliğini de haklı kılacak şekilde bilinçleri şartlandırmasından kaynaklanmaktadır. Egemen güçlere karşı birlikte verilen mücadele de bu şartlandırmanın kırılması üzerinde en çok durulması gereken konulardandır.

Kapitalizmin emperyalizm aşamasında, geri bıraktırılmış bir ülke olan günümüz Türkiye'sinde, emekçilerin yaşam koşulları son derece ağırdır. Ve özellikle kadınlar, dışarda çalışmanın yanısıra doğum, çocuk bakımı evişleri gibi zor işler nedeniyle çok çabuk yıpranmakta, feodal dönemin ürünü olan ahlak anlayışı, gelenek ve görenekler nedeniyle sürekli toplumsal baskı altında tutulmaktadır. Erkekler için varolan cinsel hoşgörüye karşı, kadınlar kesin bir acımasızlık ve hoşgörüsüzlükle karşı karşıyadır.

Bir insanlık sorunu olan kadın sorunu, toplumcu aydınlarımız tarafından ne yazık ki fazla incelenmemiştir. Bu sahadaki istatistik verilerin çok yetersiz ol-

masına karşın, yakında yayınlanacak, TİB adına yapılan araştırmadan alınan bazı sayılar bu sorunun önemi hakkında bilgi verecektir.

Kadınların ekonomik yapı ve yaşam içerisindeki -üretim sürecindeki- yeri, onun toplumsal yapı ve yaşam içindeki yerini, onu etkileyen üst yapı kurumlarını belirlemektedir. 1965 nüfus sayımlarına göre Türkiye'de 15 ve daha yukarı yaşlardaki iktisaden faal nüfusun % 38'ini kadınlar oluşturmaktadır. Bunların % 94'ü tarım, % 5'i imalat sanayii, % 2,5'i hizmetler kesiminde çalışmaktadır. Kadınların tarım kesimi dışında çalışma olanağı hemen hemen yok denecek kadar azdır. Kadınlar arasındaki işçilerin oranının % 5 olması, tarımda çalışan kadınların büyük kısmının aile işletmelerinde çalışmakta olduğunu ortaya koymaktadır. Ülkemizin bazı yörelerinde, erkek kahvede boş otururken, tarlada çapa sallayan, evin yemeğini hazırlayan, çocuklara bakan hep kadındır. Buna karşın evde söz hakkı yoktur. Yapılan bir ankette «evde en çok kimin sözü geçer?» sorusuna erkeklerin verdiği cevaplar içinde, kadının sözünün geçtiği aile binde yedi, kadınların verdiği cevaplara göre binde otuzikidir.

Özellikle kırsal kesimin kadınları, eğitim öğretim olanağından çok az yararlanabilmektedir. Eğitim-öğretim kurumlarının yetersizliğinin yanısıra, feodal değer yargılarına bağlı olarak kızların okuması gereksiz görülmektedir. Böylece 1935'de köy kadınları arasındaki okuma yazma oranı binde 42'den, 30 yıl sonrası 1965'de sadece binde 229'a çıkmaktadır. Kentteki durum göreli olarak daha iyidir. 1935'de her bin kadının 291'i, 1965'de ise 522'si okuma - yazma bilmektedir. 1970'de 16-24 yaş arasındaki köylü kadınların % 40,6'sı okur yazarken bu oran erkeklerde % 84 dür. Ancak köy kadınlarının ilkokuldan sonraki öğretim kurumlarına devam oranı son derece düşüktür. 16 yaşından yukarı nüfus arasında her bin kadının 402'si ilkokulu bitirebilirken yalnızca binde 5'i ortaokulu bitirebilmektedir.

Buna bağlı olarak, kişinin görüş açısını genişletecek gazete okuma, radyo dinleme gibi olanaklardan ve alışkanlıklardan yoksundur köylü kadını Okur-yazar köylü kadınların % 43,9'u hiç gazete okumazken bu oran erkeklerde % 13,7'dir. Radyo dinlemek bakımından, kadınların % 51'i hiç radyo dinlemezken, erkeklerin % 20'si hiç dinlememektedir. Kendi dışındaki dünyada olup bitenlerden bu denli uzakta olan köy kadını günlük ağır, bunaltıcı işlerle uğraşıp durmaktadır sadece. Bu nedenle, içinde yaşadığı düzeni olduğu gibi kabullenmekte, başkaldırmayı düşünmemektedir bile.

Köylerde, evlenecek kızın fikrinin ve olurunun alınması önemli değildir. Evlilikte etkin rol oynayan başlık mekanizması, kadınların mal gibi alınıp satılmasının en belirgin kanıtıdır. Genellikle kız evlat, aile için ücretsiz işçi olarak çalışacağı dönemde, evlilik nedeniyle ayrılmakta, baba ve anası başlık yoluyla tazmin edilmektedir. Kız, gelin gittiği evde de ücretsiz olarak çalışacağından, erkeğin ailesinin de zararı fazla olmayacaktır. Köyde doğup yaşayan kadınların % 63,7'sinin ailesine evlenirken başlık verilmektedir. Oysa köyde doğup, üç büyük kentte yaşayanların, evlenirken % 48,2'sinin ailesine başlı verilmektedir. Maddi yaşam koşulları ve çevre değiştikçe ona bağlı olarak eski ortamın gelenekleri de yaygınlığını yitirmektedir.

Tüm Anadolu'daki sağlık hizmetlerinin yetersizliği, doğum, dü-

şük gibi nedenlerle her an ölümle burun buruna gelen kadınlar açısından çok daha önemlidir. Bu hizmetlerin eksikliği, insanları; özellikle kadınları yatır-türbe, hoca gibi batıl inançların kısır düngüsüne çekmiştir. Okur-yazar kadınların % 12'si, okur-yazar olamayanlar % 21,8'i hacı-hocaya gitmektedir.... Bu oran okur-yazar erkeklerde % 7, okuma yazma bilmeyenlerde % 12,2 civarındadır.

Köyden kentlere geçildiğinde, faal nüfusun % 52'sini oluşturan kadınların % 90'ının işgücüne dahil olmadığı görülmektedir. İşgücüne dahil olmayan kadınların % 81'i ev kadını olduğunu söylemiştir. Evin ağır, bunaltıcı sersemletici işleriyle uğraşan, adeta ev işlerinin tutsağı haline gelen kadınlar, ekonomik zorunluklar nedeniyle çalışma hayatına atıllarında sorun çözümlenmemektedir. Bu sefer de ücretli işçi olarak sermayenin tutsaklığına girmektedirler. Dışarda çalışmak, ekonomik özgürlük için gerekli ilk adımsa da kapitalist toplum düzeni ve üst yapı kurumları nedeniyle kadının toplumsal konumuna pek büyük değişiklik getirmemektedir. Kadın işçiler arasında sendikalaşma oranı düşük olduğundan, buhran dönemlerinde ilk önce onlar işten çıkarılmakta, yedek sanayi ordusu olarak ücretleri düşük tutmak için kapitalistler tarafından kullanılmakta, erkeklere göre daha düşük ücret almaktadırlar.

Türkiye'de sosyal sigortaya dahil işçiler arasında yapılan araştırma, kadınların genellikle düşük ücretli faaliyet kollarında yoğunlaşmış olduklarını göstermektedir. Kamu kesiminde çalışan kadınların ücretleri erkeklerinkinin % 71-93'ünü bulmakta, bu oran özel kesimde % 63-80 olmaktadır. Ülkemizde, sosyal sigortaya tabi işçilerin, tüm işçilerin ufak bir bölümü olduğu ve sigortalı kadın işçilerin toplam sigortalı işçilerin % 9'unu oluşturduğu göz önüne alınırsa, sigortasız ve sendikasız işçiler arasında kadın-erkek ücret farkının çok daha büyüyeceği anlaşılacaktır. Kapitalist, böylece kadınları daha yoğun şekilde sömürmüş olmaktadır.

Özel ya da devlet hizmetler sektöründe çalışan memur kadınlar üzerine yapılmış anketler, büyük bir çoğunluğun ekonomik zorunluluklar sonucu, erkeğin maaşının aileyi geçindirememesi nedeniyle çalışmaya başladığını ortaya koymaktadır. Üst yapı kurumlarının baskısı altında olan kadınlar sürekli olarak çalışmayı düşünmemektedirler. Bunun bir kanıtı, kadınların çoğunun geçim sıkıntısı sona erer ermez çalışmaktan vazgeçeceğini belirtmesidir. Kadın, dışarda çalışmayı kendisi için esas görev kabul etmemekte kendini önce eş sonra anne olarak algılamaktadır. Bu nedenle işlerinde ilerleme istekleri çok azdır. Ekonomik zorunluluklar sonucu çalışan kadınlar aldıklarının büyük bir kısmını, aile bütçesine ek olarak vermekte, kazandığı para üzerinde söz sahibi olamamaktadır.

Toplumdaki egemen değer yargıları, kadının çalıştığı işe ve topluma yaptığı katkıya rağmen «kadın»; ikinci sınıf vatandaş olarak ele alınmasına yol açmaktadır. Bu nedenle kadının kurtuluşu çalışsa bile bu düzende mümkün değildir. Kadın sorunun işçi sınıfının ve tüm emekçi sınıf ve tabakaların sömürüye karşı mücadelesinden soyutlanmadan ele alınması gerekmektedir. Kadınlar da içinde yer aldıkları işçi sınıfının ve diğer emekçi yığınların mücadelesinde yerlerini almalıdırlar.

Kadın sorununu, devrimci mücadelenin bir parçası haline getirmek ve sürekli tartışılarak, binlerce yıllık şartlandırılmaların kırılmasına çalışmak tüm devrimcilerin görevi olmalıdır.

TÖB-DER GENEL BAŞKANI CEMİL ÇAKIR'IN BASINA AÇIKLAMASI :

Emperyalizmle bütünleşen egemen sınıfların ittifakı sonucu oluşturulan «Milliyetçi Cephe», faşizan baskılarını, sürgün, açığa alma, işten el çektirme, kurşunlama hatta öldürme işlemlerini ilerici ve devrimci öğretmenler üzerinde yoğunlaştırmıştır. Listelerin hazırlandığı, binlerce öğretmenin sürgün edileceği söylentileri yayılmakta şubelerimiz defterlerine el konmaktadır.

Sonuçları emperyalizme ve yerli gemen güçlere yarayacak, sözde bazı sorunlarla kamu oyu sürekli olarak meşgul edilmekte, kitleler bilinçli olarak yanıltılmakta, gerçek sorunlar gözlerden uzak tutulmaya çalışılmaktadır.

Böyle bir dönemde örgütlenme özgürlüğümüze yönelen ve öğretmenlerin üzerinde uygulanan, gün geçtikçe dozu artırılarak sürdürülmeye çalışan faşizan baskıların temelinde yatan gerçeklerden bazıları şunlardır :

AMBARGONUN KADIRILMASI ASLINDA EMPERYALİZM VE EGEMEN SINIFLARIN ÇIKARLARI İLE ÇELİŞMEZ.

Aylardan beri «kalkıyor, kalkalkacak, Ford şöyle dedi, Kissinger böyle söyledi, kalkmadı, üstlere el kondu» diye kamuoyunu meşgul etmede bir araç olarak kullanılmaya çalışılan ambargo meselesi, emperyalizmin ve egemen güçlerin üzerinde durduğu ciddi bir sorun değildir.

Aslında emperyalizmin ve egemen güçlerin ambargonun kalkmasından kaybı değil, kazancı vardır. Çünkü, ambargo konusu bahane edilerek uluslararası tekellerin denetiminde gelişecek olan «Savaş Sanayiini» kurma çabaları giderek yoğunlaşmaktadır. Uluslararası tekellerin denetiminde kurulacak olan «Savaş Sanayi» emperyalizmin genel felsefesine ters düşmemektedir. Özellikle 1950 - 1960 döneminden sonra bazı sanayi kolları geri bırakılan ülkelere kaydırılmıştır. Silâh Sanayiinin de bu sürecin sonucunda ve aynı yöntemlerle geri bıraktırılmış ülkelere kaydırılması aslında yüksek düzeyde olan sömürünün daha da yoğunlaştırılmasını sağlamak içindir.

Bu durum, emperyalist - kapitalist sömürü yöntemlerinin tarihsel gelişimi içinde ve emperyalizmin çıkarları doğrultusunda biçim değiştirmesinden başka bir şey değildir. Bu nedenle «Ulusal Savaş Sanayi» adı altında tamamen emperyalizme bağımlı bir sanayiinin kurulması hem emperyalizmin hem de egemen güçlerin çıkarlarına sözüm ona «yardım» mekanizmasından daha uygun gelmektedir.

BÖYLE BİR SANAYİ EMPERYALİZME VE EGEMEN GÜÇLERE ÇOK YARAR SAĞLAYACAKTIR.

Emperyalizme bağımlı «Ulusal Savaş Sanayi» adı altında bir sanayinin kurulması girişimleri ile halkın şöven duyguları istismar edilecek emekçi sınıf ve tabakaların sırtından elde edilecek fonlarla bir yandan egemen güçler daha fazla güçlendirilirken, diğer yandan yıllardan beri yüzlerce can verilerek sürdürülen anti - emperyalist mücadele hedefinden

saptırılmaya çalışılacaktır. Devlete, emperyalizmin ve yerli egemen güçlerin saptayacağı fiyatla satılacak silâhlarla emperyalizmin ve egemen güçlerin halkın sırtından milyarlar kazanması garantiye alınacak, bu sömürü «ulusallık» adı altında gözlerden saklanmaya çalışılacaktır.

Montaja dayalı ve en önemli parçalarını yine emperyalist ülkelerden getirilerek kurulacak bir «Silâh Sanayi» ülkemizin savunması açısından eskisinden daha olumlu bir durum yaratmayacaktır. Haklı bir savaş anında emperyalizm montaja dayalı bu «Savaş Sanayini» kolaylıkla işlemez hale getirebilecektir. Daha da ötede bağımlı bir teknolojik nitelik kazanacağı için eskisinden daha kötü bir durum ortaya çıkacaktır. Böylece, ülkemiz silâh yönünden bir - iki tekelin denetimine girmiş olacaktır. Ayrıca, Orta Doğu ülkelerinin gerici yönetimleri bu kanalla silâhlandırılacak, Orta Doğu Halkları ile halkımızın arası açılacak ve bu kanalla Orta Doğu Halklarının bağımsızlık ve demokrasi mücadeleleri kanla boğdurulma yoluna gidilecektir. Bu durum, çökmekte olan emperyalizmin bir süre daah ayakta durmasını sağlayacaktır.

Devrimcilere düşen görev, dünya emperyalist - kapitalist sistemi ayakta tutmaya ve ezilen halkların bağımsızlık ve demokrasi mücadelesini kanla boğdurmaya yönelik silâh yarışına karşı çıkmak, emperyalizmin bu oyununa gelmemek olmalıdır. Temelinde dünya halklarını birbirine kırdırarak sömürü düzenini sürdürmek olan emperyalizmin oyunları iyi değerlendirmek ve kitleleri bu doğtultuda uyarmak her yurtseverin ve her devrimcinin görevidir. İnsan emeği, halkların kırdırılması yönünde değil, fakat özgür, daha mutlu bir dünyanın kurulması için kullanılmalıdır. İşte ilerici ve devrimci öğretmenlerimizin ekonomik ve demokratik mücadele örgütü olan TÖB-DER'in benimsediği görüş budur.

AKILLARINCA HALKIMIZI KANDIRACAKLARINI SANIYORLAR.

Yıllardan beri halkımızı vaadlerle, kalkınma masalları ile ve boş laflarla oyalamaya çalıştılar. Mamur ve müreffeh Türkiye yaratıyoruz. Türkiye'ye bir Türkiye daha kattık» diye halktan oy alıp halkı iliklerine dek sömürenler, ambargo meselesi ile «Bağımsız Politika» izler gibi görünerek halkımızı yeni bir tuzağa, yeni ve sinsice bir sömürü ağına itmek istiyorlar. ABD emperyalizmine kafa tutar gibi görünüp, emperyalizmle daha da çok bütünleşmenin yön ve yöntemlerini saptıyorlar. «Ulusal Savaş Sanayii» aldatmacası ile ülkemizi ekonomik, politik ve askerî bakımdan şimdikinden daha çok dışa bağımlı duruma düşürmek istiyorlar.

EMPERYALİZMİ VE EGEMEN GÜÇLERİ TEDİRGİN EDEN HALKIMIZIN UYANMASI VE ÖRGÜTLÜ MÜCADELEYE İLGİ DUYMASIDIR.

Bugüne dek uygulanan emperyalizmin dümen suyunda politikanın ve bunun sonuçlarının bilincine varan emekçi sınıf ve tabakaların uyanışından kuşku duyanların, öğretmen kitlesi üzerindeki baskıları yoğunlaştırması, öğretmenlerin toplum içindeki özel yeri ve işleviyle ilgidir. Ülke halkının en uyanık ve en bilinçli kesimini oluşturan öğretmenlere yapılan faşizan baskılar öğretmen kitlesinin egemen sınıfların sergilediği sinsi oyunları açığa çıkarmasından korkulduğu içindir.

Emekçi sınıf ve tabakaların bilinçlenip örgütlü bir mücadele-

nin içerisine girmelerinde öğretmenlerin geçmiş tarihimizde önemli katkıları olan öğretmenin bu uyarıcı ve örgütleyici görevinden emperyalizmle bütünleşen egemen sınıflar kaygı duymaktadır. İşte, ilerici ve devrimci öğretmenlerimize yapılan baskıların temelinde yatan gerçek nedenlerden en önemlisi budur.

EMPERYALİZMİN VE FAŞİZMİN BASKILARINA KARŞI SÜREKLİ GÜÇBİRLİĞİ İÇİN MÜCADELE ETMEK İLERİCİ —DEMOKRATİK VE DEVRİMCİ ÖRGÜTLERİN BAŞTA GELEN GÖREVDİR

Emperyalist - Kapitalist ve faşist baskılar altında ezilen emekçi sınıf ve tabakaları temsil ettiğini iddia eden tüm örgütlerin, tutarlı bir çizgi üzerinde sürekli güçbirliği yaparak faşizan baskılara karşı koyması, bu örgütlerin en güncel ve acil görevi olmuştur. Böyle bir güçbirliğinden sözde nedenler ileri sürerek kaçmak, buna yanaşmamak ve halkımıza yapılacak kötülüklerin en büyüğüdür.

ÜLKEMİZİ DE - HALKIMIZI DA VE TÜM EMEĞİ İLE GEÇİNENLERE DE EMPERYALİZMİN VE FAŞİZMİN ZULÜM VE SÖMÜRÜSÜNDEN KURTARACAK GÜÇ - HALKIN GÜCÜ - HALKIN ÖRGÜTLÜ MÜCADELESİDİR.

Şu gerçek iyice bilinmeli ve kitlelere anlatılmalıdır :

Yıllardan beri «Kalkınıyoruz, kalkındık,» diye nutuk atarak halkımızı oyaladılar. Günümüzde ise, emekçi sınıf ve tabakaların devrimci bilince giderek daha fazla sahip çıkması sonucu devrimci görünmeye çalışarak halkı oyalamak istiyorlar. Pratikte ise yaptıkları bunun tam tersidir. İlerici ve devrimcilerin bıkmadan ve usanmadan anlayıp anlatacağı en önemli konulardan biri da şudur :

Halkımız, kayıtsız şartsız ken-

hem kendini hem de tüm emeği ile geçinenleri gerçek mutluluğa, gerçekten insanca yaşama koşullarına ulaştıracaktır. Kendi örgütlü gücü ile emperyalizmin ve faşizmin baskı, tahakküm ve sömürüsünden ülkemizi ve tüm emeği ile geçinenleri kurtaracaktır. Yoksa, 2,5 dakikada «Milliyetçi Cephe»yi oluşturanlarla ittifak kurup maaşlarını artıran ve bir çırpıda ceplerine binlerce lirayı indirenler değil. Ezilmişlikten, baskıdan ve sömürüden bahsederek seçilip, sonra kendi çıkarları için ittifak kurarak ceplerini dolduran zihniyet değil. Sermayenin akıllı koruyucularının kuyruğuna halkı takmaya çalışan, onları ibr umut bir kurtarıcı olarak göstermek isteyen zihniyet değil.

HİÇBİR BASKI VE ZULÜM BİZİ YILDIRAMAZ MÜCADELEMİZDEN ALIKOYAMAZ.

Milliyetçi Cephe kurulduğundan bu yana TÖB — DER'li öğretmenlerimiz üzerinde 44 sürgün, 8 görevden uzaklaştırma, 4 göreve son verme, işlemleri uygulanmıştır. Ayrıca 14 öğretmenin evine saldırı yapılmış, 18 öğretmen dövülmüş, 8 öğretmen gözaltına alınmış, 7 öğretmen tutuklanmış ve 2 öğretmen öldürülmüştür.

Bu işlemler ve uygulamalar karşısında sineceğimizi, susacağımızı, ve mücadeleden vaz geçeceğimizi sananlar yanılmaktadırlar. Tüm baskı, zulüm ve her türlü zorbalığa karşı tüm gücümüzle karşı koyacağız. Gerçekleri, emperyalizmin ve egemen güçlerin sinsi ve ince oyunlarını tüm gücümüzle kitleler önünde sergileyeceğiz. Halkımızın bağımsızlık ve demokrasi mücadelesinde üzerimize düşen görevi mutlaka yerine getireceğiz. Bu tavrımızdan ötürü

yapılan saldırı, zulüm, sürgün açığa alma ve işten el çektirme işlemleri bizi yıldırmayacaktır. Tersine, uygulanan bu faşizan baskılar halkımızla daha da çok kaynaşmamızı sağlayacak mücadele azmimizi ve gücümüzü arttıracaktır. Bu mücadelede işinden olan, canını ve sağlığını kaybeden arkadaşlarımıza ve ailelerine her türlü yardımı yapacağız. Ne pahasına olursa olsun yiğitçe mücadele veren arkadaşlarımızı egemen güçlerin karşısında çaresiz, perişan ve yalnız bırakmayacağız. Bizim için yurtseverliliğin, ilerici ve devrimciliğin gerçek ölçüsü; çok söz etme değil, emperyalizme ve faşizan baskılara karşı verilen mücadeledeki yerimizin boyutları ve bu mücadelede yiğitçe yerini alan arkadaşlarımıza göstereceğimiz ilgi olacaktır.

T.M.M.O.B. GENEL BAŞKANI TEOMAN ÖZTÜRK'ÜN BASINA AÇIKLAMASI :

«Türkiye teknik elemanlarının bir kesimini oluşturan bizler, ABD emperyalizminin sömürü kıskacını kendi alanlarımızda yıllardan beri, görmekte ve fiilen yaşamaktayız. Petrolümüzden boraksımıza, linyitimizden kromumuza, kentlerimizden insanlarımıza kadar her alanda gördüğümüz sömürünün altında, ABD'nin ve onun öncülük ettiği diğer emperyalist - kapitalist ülkelerin yer aldığını bir çok kereler vurguladık.

Olayların hızla geliştiği ve yeni boyutlara ulaştığı şu günlerde, görüşlerimizi, halkımıza bir kere daha açıklamayı görev sayıyoruz.

ABD'nin dünyada kurulmasına önderlik ettiği tüm ekonomik, politik ve askerî ittifaklar; sürdürdüğü sömürüyü sürekli kılmak, yoğunlaştırmak ve meşrulaştırmak amacını taşımaktadır. Ülkemiz otuz yıldan bu yana. ABD ve NATO'nun çizdiği yolu izlemiş, bölgede ve dünyada ikili anlaşmalar ve askerî ittifaklar aracılığıyla ABD'nin ve onun öncülük ettiği diğer emperyalist-kapitalist ülkelerin çıkarlarını savunmuştur.

Bugün ülkemizde çıkarlarımıza aykırı olan ve bağımsızlığımızı zedeleyen bu tutarsız ilişkilerin ve politikaların sonuçları yaşanmaktadır.

Ambargo olayı ve doğurduğu gelişmeler, halkımıza, halen iktidarda olan siyasi partiler ve onların liderleri tarafından yıllardır, dost ve müttefik ve sosyal güvenliğimizin en büyük teminatı olarak gösterilen ABD'nin gerçek yüzünü bir kere daha açıklıkla göstermiştir.

İktidarın silâh ambargosu karşısındaki tutumu, başından beri Amerikan çıkarlarını tehlikeye düşürmemek için ulusal onuru ve halkın çıkarlarını harcamak yönünde olmuştur.

MC'nin bugüne kadar yaptığı, halkın tepkisinden kaçınmak için Amerika'nın hayati çıkarlarına dokunmadan Amerika'ya karşı misilleme yapıyor görünmekten ibarettir. Üsler kapatılmamış, faaliyetleri durdurulmamış, Türkiye'deki enönemli Amerikan üssü olan İncirlik Üssüne hiç dokunulmamıştır. Helsinki'de gelişen olaylar ve Ford-Demirel görüşmesinin sonuçları gizli tutulmaktadır. Burada tavizler verildiği ve gizli pazarlıklar yapıldığı söylentileri alabildiğine yaygınlaşmaktadır.

ABD yetkileri, her gün :

● Türkiye'nin ABD çıkarları için ileri bir karakol olduğunu ve ABD çıkarlarının bekçiliğini yaptığını,

● Türkiye'deki üslerin ABD çıkarları için hayati önem taşıdığını ve yerlerinin doldurulmaz olduğunu,

● Halen 1969 anlaşmalarının yürürlükte bulunduğunu,

● Hiç bir müttefikinin ABD'ye baskı yapamayacağını,

● Türkiye taviz vermezse ambargonun kalkmayacağını, açıklamaktadırlar. Konu onlar açısından hep ABD çıkarlarıdır.

Bu olaylar ve gelişmeler bizlere açıkça göstermektedir ki, ülkemiz son 50 yıl içinde ulusal onurumuzun ve çıkarlarımızın ayaklar altına alındığının bu derece açıkça yaşandığı ,fakat buna rağmen şaşkınlığın, suskunluğun olayları ve gerçekleri halkımızın gözünden kaçırma çabalarının inatla sürdürüldüğü böylesine bir dönem geçirmemiştir.

Biz şaşkınlık ve suskunluktan vazgeçmenin, gerçekleri bütünüyle halkımıza açıklamanın zamanını gelip geçmekte olduğuna inanıyoruz.

Bugün yapılması gereken, üslerin tamamen kapatılması ve tüm Amerikan personelinin yurt dışına çıkarılması iken, iktidar konuyu gözlerden kaçırmak ve dikkatleri dağıtmak için vaatlerde, çelişkili beyanlarda bulunmakta ,gerçekleşmeyeceği bilinen milyarlık yatırımların temellerini atmaktadır. Helsinki'de ve Türkiye'de kapalı kapılar ardında geçen görüşmeleri ise halkımıza açıklamamaktadır.

Şimdi soruyoruz :

● Türkiye halkının gerçek dostunun, dünyada halk düşmanlığına ve tüm savaşlara kaynaklık eden ve bugün silâh tekellerinin militarist yönetimde olan ABD ve onun öncülüğünü ettiği diğer emperyalist-kapitalist ülkeler olmadığını; gerçek dostun, dünyada barış ve kardeşliği savunan ve emperyalizme karşı askeri ve ekonomik kurtuluş savaşları veren tüm dünya halklarının olduğunu öteden beri söylemekteyiz. Bu son gelişmeler yargılarımızın doğruluğunu bir kez daha kanıtlamıştır. Durum böyle iken bağımsız bir dış politikanın gerekleri neden yerine getirilmemekte, NATO'da neden kalınmakta, neden ABD ile ilişkilerin yeni koşalları aranmaktadır?

● Alacağımız uçaklar için peşin ödediğimiz ve ABD'nin bugün gaspettiği 185 milyon Dolar'a karşılık Amerika'nın mal varlıklarına elkoymak yurdumuzun en doğal hakkıdır. Neden yapılmamaktadır?

● Silâh imalinde kullanılan ve ülkemizden ABD'ye ihraç edilen kromun, ambargonun konduğu tarihten bu yanaki ihracat tutarının ayda 4 bin tondan 14 bin tona çıkarılması nedendir?

● Ve bütün bu gelişmeler karşısında; tüm yetkililer, siyasi partiler ve parlemento ne yapmaktadır, neden susulmaktadır?

ABD ile emperyalist bağları ancak halkın bağımsızlık mücadelesinin koparabileceğinin bilincinde olarak, tüm demokratik güçlere, yaşanmakta olan bu tarihi dönemde büyük yurtseverlik görevlerinin düşmekte olduğunu ve daha etkin bir mücadele vermenin gerektiğini görüyoruz.

Yıllardır, yabancı hegemonya ve sömürüsüne karşı bağımsız bir ekonomi politika izlenmesini isteyen teknik kadrolar olarak bu aşamada da mücadelemizi en etkin bir biçimde sürdürmeye kararlıyız.

Türkiye'nin kaderinin Türkiye'de çizileceği günler gelene dek bu mücadeleyi bırakmayacağız.

TİB GENEL BAŞKANI AYDIN KÖYMEN'İN BASINA AÇIKLAMASI :

25 Temmuz 1975 tarihinde T.C. Hükümeti, ABD üslerine el konulduğunu açıklarken, bu kararın içeriğinin ne olduğunu belirtmemekte özellikle dikkatli davrandı. Öyle ki ABD yetkilileri bile, bu karardan sonra üsleri boşaltıp boşaltmama konusunda tereddüt içinde kaldı.

MC Hükümetinin aldığı bu kararda, sadece ABD'nin bu üslerdeki çalışmalarının durdurulduğu, NATO işlevleri çerçevesinde, NATO'nun bu üsleri kullanabileceği açıklanmıştır.

NATO Nedir?

NATO, emperyalizmin ve onun baş temsilcisi ABD'nin kendi çıkarlarını korumak için kurdurtmuş oldukları bir örgüttür. ABD'nin NATO içinde başı çektiği gözönüne alınırsa, ABD'nin dışında bir NATO'nun düşünülemiyeceği gerçeği ile yüz yüze gelinir. ABD'nin «silâh ambargosu» uygulamasına sonra, uzun süredir (5 Şubat 1975'den bu yana) ABD üslerini kapatacağız, kapatıyoruz gibi oyalamalar dışında kesin bir tavır alamayanlar, artık kaçacak hiç bir köşe bulamayınca, «Bu ambargo kararı ABD'nin çıkarlarına aykırıdır» gibi cümlelerle, sanki ABD yetkilisi gibi konuşarak sadece ABD üslerinin çalışmalarının durdurulduğunu, ABD emperyalizminin denetiminde olan NATO'nun bu üsleri kullanabileceğini açıklamışlardır. Zaten ABD dış politika uzmanlarıda son zamanlarda, karşılıklı güvenlik (savunma) anlaşmalarının yeniden gözden geçirilerek değerlendirilmesi zamanının geldiğini ancak, sadece NATO'nun «kutsal» olarak yorumlanması gerektiğini açıkça belirtmişlerdir. Bu açıklama çerçevesinde değerlendirildiğinde, MC Hükümetinin kararının ABD yetkililerinin görüşleriyle aynı paralelde olduğu ortaya çıkmaktadır.

Ayrıca, ABD'nin denizaşırı ülkelerdeki üslerinin gerektirdiği masrafların milyarlarca dolara baliğ olduğu ve ABD'nin bu masrafları azaltma yönünde bir takım girişimlerde bulunduğu da bir gerçektir. Bu nedenle ABD tarafından «kutsal» olarak nitelendirilen NATO'ya karşı hiç bir tavır getirmeyen MC Hükümetinin kararı, bu açıdan da ABD görüşüyle aynı paraleldedir.

2. Dünya savaşı sonrasında emperyalizm, emperyalist-kapitalist sisteme bağlı ülkeleri denetiminde tutabilmek, bu ülkelerdeki emekçi halkların bağımsızlık ve demokrasi mücadelelerini bastırmak, sömürüsünü sürdürebilmek için NATO, CENTO, SEATO üçlüsünü oluşturmuştur. NATO gibi CENTO ve SEATO'da emperyalizm ve onun baş temsilcisi ABD için kutsaldır. Bu nedenle ancak bu örgütlere karşı yönelebilecek bir hareket, gerçek bir anti-emperyalist özü içerir. İşte ABD'nin MC hükümetinin ABD üslerinin faaliyetini durdurma kararına çok büyük bir tepki göstermemesinin bir diğer nedeni de bu gerçekle ilgilidir. Çünkü MC Hükümetinin kararı gerçek bir anti-emperyalist öze sahip değildir.

Türkiye, emperyalizmin Orta-Doğu'daki çıkarları açısından özel bir öneme sahiptir. Türkiye'nin

stratejik mevkiinden kaynaklanan bu önemi, Türkiye'deki üsleri emperyalizm için vazgeçilmez bir unsur haline getirmektedir. CENTO ve onun son toplantısında alınan «CENTO ülkeleri, Orta-Doğu'daki emekçi halklara karşı ortak tavır alacaklardır» anlamına gelen karar, mevcut ABD üslerinin faaliyetinin durdurulması yönündeki kararın emperyalizmin bu amacına da herhangi bir engel teşkil etmediğini ortaya koymaktadır. Bize göre anti-emperyalist bir tavrın gerçek hedefleri NATO, CENTO ve SEATO gibi örgütler olmalıdır.

Bütün bunlar MC Hükümetinin aldığı kararın anti-emperyalist bir öze sahip olmadığını ve ayrıca açık seçik olmadığını da göstermektedir. Acaba Türkiye'deki hangi üsler sadece ABD'ye ve hangileri NATO ortak kullanımına aittir? İşte eğer cesaret edilipte bu açıklanabilirse kararın niteliği daha bir gün ışığına çıkacaktır. Yoksa bu karar, bu kararı alanların ne denli milliyetçi! olduğunu göstermekten öte bir şeye yaramaz.

Amerikan emperyalizmine karşı alınacak karar, bütün ABD üslerinin, NATO üslerinin kapatılmasını, bu üslerdeki herşeye el konularak emperyalist güçlerin sınırdışı edilmesini içermelidir.

25,— TL.'DAN AZ BROŞÜR
İSTEKLERİ İÇİN PUL
GÖNDERİLMESİ RİCA OLUNUR

T. İ. B.

BÜLTENE ABONE OLUN,
ABONE BULUN
YILLIK BÜLTEN
ABONESİ 24,— TL.'DIR.

T. İ. B.